

Churchill i Tyrkia. Premierminister Churchill har vært på et 2 dagers besøk i Tyrkia for å konferere med den tyrkiske regjering. I et kommu- nikké om konferansen som ble utferdiget i London tidlig idag, heter det blant annet: Den britiske statsminister har vært på et besøk i Tyrkia. Britiske og tyrkiske statsmenn holdt et møte i Adana nær den syriske grense. Det ble holdt flere konferanser mellom statsminister Churchill og hans militære og politiske rådgivere og den tyrkiske president İnönü, statsminister Sara- djoglu, utenriksminister Menemendjoglu og sjefen for den tyrkiske generalstab, marskalk Sefikhalmak. Man gjennomgikk sammen situasjonen i Europa for tiden, særlig de punkter Tyrkia er interessert i. På alle punkter ble det oppnådd full enighet. De vennskapelige forbindelser mellom de to land ble styrket ved de åpenhjertige sam- taler som ble ført mellom de ledende statsmenn på møtet. De tyrkiske forhandlere ga en oversikt over den tyrkiske politikk i det forløpne år, mens Churchill på sin side for- sikret at den britiske regjering har fulgt denne politikk med full forståelse. På grunn av de konferanser Churchill nylig holdt med president Roosevelt i Caseblanca kunde han uttale seg med full visshet om dennes meninger. - I London uttaler man idag at listen over de statsmenn som var til stede gir et uttrykk for den betydning møtet hadde. Fra engelsk side deltok foruten statsministeren den britiske sendemann i Ankara, Sir Knatch- bull Hugesson, understatssekretæren i det britiske utenriksdepartement, Alexander Cado- gan, sjefen for imperiets generalstab Sir Allan Brooke, den øverstkommanderende for troppene i Iran og Irak, general Maitland Wilson, sjefen for stridskreftene i den nære Orient, general Sir Harold Alexander med flere. - Under den første samtale med president İnönü bragte Churchill en hilson fra Kong Georg av Hellas og president Roosevelt. Både Stalin og Roosevelt ble holdt fullt underrettet om forhandlingen. - På til- bakereisen fra Ankara ble statsminister Churchills fly eskortert et stykke av tyrkiske Hurricane-jagere. På veien besøkte han Cypem hvor han holdt en tale der han omtalte øyas innsats under krigen. Han fløy så tilbake til Kairo hvor det igår ble holdt en pressekonferanse. Churchill uttalte blant annet: Kommuniket fra møtet viser at vi hadde viktige konferanser og drøftelser. Den russiske arme har reddet Iran og Iran fra invasjon nordfra. Stalins navn som kriger vil leve lenge for hans innsats. Denne katastrofe for tyskerne ved Stalingrad, dette nederlag for tyskerne kan bli avgjørende. Angående kampene i Nordafrika, uttalte Churchill videre, tror jeg den 8. arme vil komme til å spille en betydelig rolle i Tunis og bidra til å drive hver tysker og italiener ut derfra. Man må være forberedt på heftige og langvarige kamper i Tunis, men det kan ikke være tvil om utfallet. - Times' diplomatiske medarbeider skriver i en kommentar til møtet i Adana at bare det at Churchill har holdt dette møte på tyrkisk jord, er et tydelig tegn på Tysklands politiske stilling i Tyrkia. -

Russland. I en melding fra Moskva igår het det at tyskernes motstand i Stalingrad nå er opphørt. General Paulus har overgitt seg i spissen for en rekke generaler og andre høyerestående offiserer. Det viser seg at den innsluttete 6. arme ikke har bestått av 200.000 mann som man tidligere har antatt, men av hele 330.000. - Den russiske offensiv truer nå 4 av tyskernes hovedstillinger: Kursk, Kharkov, Rostov og Krasnodar. Krasnodar trues av 3 russiske kolonner, en kolonne langs jern- banen mellom Stalingrad og Svartehavet, denne står nå 80 km fra Krasnodar, en annen kolonne kommer fra øst og står 60 km fra byen. En tredje kolonne trenger fram fra Maikop og står nå 50 km fra byen. Siden offensiven tok til i Kaukasus har russerne gjenerobret 130.000 km², d.v.s. et område like stort som Hellas. - Rostov kommer man stadig nærmere, russerne har inntatt Sernovi, 48 km SØ for byen. På Donetz- fronten er Svatova gjenerobret av russerne, og derved avskåret en av tyskernes jern- baneforbindelser med Kharkov. Russerne er nå rykket 150 km inn i Ukraine. - På Voronesj-fronten rykker russerne videre fram mot Kursk. - Times Moskva-korresponder skriver at for hver kilometer de sovjetrussiske tropper rykker fram, erobret de rik- este jordbruksdistrikter i Sovjetsamveldet. -

Nordafrika. Det britiske Kairo-kommuniké melder at den britiske fremrykning fort- setter. Den 8. arme har vært i kamp med Rommels baktropper vest for Suara. De for- reste britiske styrker er forlenget rykket over grensen inn i Tunis. Tyske angrep ved Pont du Fahs og i Feid-passet er slått tilbake. I syd i Tunis har allierte tropper inntatt Senjo (?) på jernbanelinjen mellom Gafsa og Maknassy. Utenfor Sicilia er to skip angrepet av allierte fly, det ene ble senket og det andre truffet. 2 fiendt- lige transportfly er slått ned utenfor Panteler ia. -

De amerikanske rustninger. Roosevelt opplyste ved en pressekonferanse igår at 94 handelsfartøyer ble sjøsatt i de forente stater i løpet av januar. De forente nasjoners sjømenn har utsendt en deklarasjon der det heter at man etter krigen vil påse at de sjømenn som har handlet i strid med denne deklarasjon vil bli straff t. Som krigsforbrytere vil ansees enhver sjømann som er delaktig i at ube- vopnet handelsfartøy blir senket uten forutgående varsel eller at det skytes på mann- skap i livbåt, eller sjømenn som ikke protesterer mot slik handling.

SMÅ GODE ORD. Med general von Paulus i spissen har de siste rester av den 6te tyske arme overgitt seg i Stalingrad. Vi gjentar i den forbindelse Adolf Hitlers ord i Sportspalast i Berlin den 30 september 1942:

"Etter min mening har året 1942 allerede bak seg vårt folks mest skjebnetunge prøvelse. Det var vinteren 1941-42. Jeg kan vel si at det tyske folk og i særdeleshet dets forsvarsmakt ifjor vinter ble veiet av skjebnen. Noe verre kan og vil ikke komme!"

"Nå gjelder det særlig situasjonen i Stalingrad, som vil bli avsluttet. - Og dere kan være overbevist om, at intet menneske vil få oss vekk fra dette sted!"

"Vi kommer til å ta Stalingrad, det kan man forlate seg på!"

Vi gjengir også et par av "pressedirektoratets" direktiver for den norske presse: Den 3 september: "I betraktning av det gunstige forløp av operasjonene omkring Stalingrad anbefales det avisene å holde materialet patat om den enorme militære og økonomiske betydning av dette kommunismens bolverk og centrum for Sovjets industri."

Og den 16 september: "Kampen om Stalingrad nærmer seg sin vellykkede avslutning. De meldinger som hittil foreligger må fortsatt offentliggjøres med godt utstyr på lste side. Avisene gjøres allerede idag oppmerksom på at under offentliggjørelsen av Stalingrads fall, som vil bli gitt i en særmelding fra overkommando, må denne melding offentliggjøres på lste side med overskrift som strekker seg over samtlige spalter. Den norske presse oppfordres til å forbedre stoff om dette, så den særrike avslutning av de store kamper om Stalins by blir fremhevet på en virkningsfull måte. Man ventet at pressen etter Stalingrad fall også behandler byens militære og politiske betydning."

Her er endel overskrifter fra Aftenposten og Fritt Folk fra samme tidsrom:

"Den tyske strategi har påført de røde katastrofale tap. Timosjenkos armeer tilintetgjøres fra tyskernes langt gunstigere stillinger." (Fritt Folk 30. sept.)

"Opprenskningen i de sørlige delene av Stalingrad avsluttet. Intet forsvar i verden kan holde mot et så enormt press som de røde nå er utsatt for." (Fritt Folk 30. sept.)

"Tysk oppmyking av de sovjetrussiske deler av Stalingrad. Mens stormtroppene grupperes om for nye angrep." (Aftenposten 20. oktober).

"Sovjets fortvilte stilling." (Aftenposten 23. oktober)

"Hvem arbeider tiden for?" av Reichsminister dr. Goebbels." (Aftenposten 22 oktober)

- I de siste uker er det skjedd en total omlegning av den tyske propaganda. "Berliner Börsenzeitung" skriver f.eks. 24 januar 1943 at "det tyske folk for første gang i løpet av denne krig står over for tilbakeslag av en viss betydning", men minner riktignok senere sine lesere om at Rom i sin tid ble truet på liv og død av Hannibal, men likevel tilsist triumferte over sin mektige fiende.

Av et foredrag holdt av Flyktningkontorets sjef i Sverige, Annas Schjødt.

Der er tilsammen ca. 7.500 norske flyktninger i Sverige (Nu i februar er antallet over 10.000). Særlig i de siste måneder har økningen vært uhyggelig stor. I begynnelsen av året (1942) var antallet bare 3000. I august i år kom det ca. 900 flyktninger og i september ca. 1.500. Antallet av familier og kvinner har øket. Ca. halvparten av dem som kom i september var fra Nordland, og nemlig 150 av disse var samer.

Av den nåværende flyktningbestand er ca. 10 % kvinner og ca. 7 % barn under 16 år. Omtrent 5 % er over 45 år. Det store antall utgjøres av menn mellom 16 og 45 år.

Kapitlet "viderørcise" er et meget trist kapitel. Særlig efterat Russland kom med i krigen. Mens tilgangen av flyktninger siden da har vært over 5000, har avgangen bare vært ca. 650, hvorav omtrent 300 var på de sørgelig berømte Kvarstadbåter som reiste ut fra Gøteborg i april i år.

Det er helt på det rene at den norske regjering i London gjør hvad den kan for å utvide flytrafikken til Storbritannia, men resultatene har vært små av grunner som jeg her ikke skal komme nærmere inn på. Å få arrangert overførsel fra et ikke krigførende land til et krigførende byr selvsagt på en rekke vanskeligheter, selv bortsett fra det store behov for anvendelse av fly i annen tjeneste. Det er nok dessverre ikke bare å kjøpe noen fly og begynne for sig selv. De få plasser som er disponible på norske og engelske fly er det stor konkurranse om. Det brennende og altoverveiende spørsmål hos norske gutter i Sverige er: "Når kan jeg få komme over?" I denne sterke konkurranse er det umulig å la ankomstdagen til Sverige være det eneste avgjørende, likesom dette vilde være urettferdig mot dem som har holdt lengst ut hjemme i patriotisk arbeid med fare for liv og det som verre er. Selv om man kunde gå bare efter fortjeneste, måtte man ta hensyn til mange slags fortjenester, men vi kan ikke gå bare eller endog fortrinnsvis efter fortjeneste. Fortjeneste og belønning, det får vi alle finne oss i å vente på til seiren er vunnet, og selv da vil de fleste av oss ikke få det i annen form enn i bevisstheten om å ha gjort vår plikt. Så lenge kampen varer må det eneste avgjørende i alle spørsmål være kampens behov, vårt kjempende lands behov.